

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz zadrege v zadrego.

Česar človek ne pričakuje, to rado pride. Takó zadnji petek tudi mnogim poslušalcem v drž. zboru. Bili so pričakovali, da pride v posvetovanje odgovor drž. zbora na prestolni govor svitlega cesarja, toda slišali so le na robe — da ne bode takega odgovora. Gg. poslanci so to že sicer znali, kajti v njih klubih se je bilo v sredo, to pa na tihem, sklenilo in v petek jim je hodilo le za to, da se izpelje očitno, kar so na tihem sklenili.

In kaj je to bilo? Predsednik drž. zbora, séri dr. Smolka je stavil predlog, naj ne sestavi drž. zbor nobenega odgovora, ampak naj se samo pošlje predsedništvu zbora t. j. dr. Smolka, baron Chlumecky in dr. Kathrein k Nj. veličanstvu ter naj izrazijo Nj. veličanstvu, da hoče drž. zbor delati na to, da se izvršijo vse one uredbe, o katerih je v prestolnem govoru beseda.

Zakaj pa da bi bilo tega treba, to razlaga potem dr. Smolka blizo tako-le. Z ozirom na razmere, v katerih stojimo v drž. zboru, je najbolje, če ne pošljemo Nj. veličanstvu odgovora v besedah, ampak v zaupnih osebah. Jaz delam že 40 let v parlamentu, v drž. zboru, sem najstariši ud drž. zbora in sem v njem nekaj zaupni mož cele hiše, kajti volili ste me za predsednika; vrhu tega pa sem še ud one skupine drž. poslancev, hi hoče posredovati med strankami. Vsi poslanci pa so edini v ljubezni, udanosti in spoštovanji do cesarja in cesarske rodbine, to se kaže tudi v vseh načrtih, ki so za odgovor predloženi v drž. zboru. Posamezne želje svoje ali svojih volilcev pa gg. poslanci spravijo lahko v drugih prilikah pred drž. zbor.

Ko dr. Smolka izgovori, oglasijo se načelniki raznih klubov ter izrečejo, da se strinjajo za predlog dr. Smolka, to tem lažje, ker so želje svoje že prej izrekli ali pa še jih bodo, kedar dobijo priložnosti za to. Tako vsi načelniki po vrsti in vsled tega je bil potem soglasno predlog dr. Smolka vzprejet in je to nekaj, česar pač

ne doživimo več v tem zboru. Svitli cesar vyzprejel je potem predsedništvo drž. zbora v nedeljo, dne 10. maja o poldne in tako je cela stvar pri konci.

Tako stojimo torej sedaj v drž. vboru. Iz strahú, da ne dobi nobeden izmed dveh načrtov odgovora večine v drž. zboru, ni bilo nobenega odgovora, Vpraša pa se lahko, ali v resnici ni bilo mogoče, da se dobi večina za načrt dr. Bilinskega, za načrt, ki so ga vzprejeli v adrešnem odseku? Take večine bi ne bilo pretežko dobiti. Iz kluba konservativcev sta bila k načrtu samo dva pohlevna vzboljška stavljena. Prvi od nemških konservativcev gledé na versko šolo in drugi od slov. poslancev gledé na enakopravnost vseh ljudstev, kar se jih zastopa v drž. zboru. Ako se vzprejmeta v drž. zboru, potem glasuje za načrt dr. Bilinskega yes klub konservativcev, poljski klub, klub Čehov itd., bila bi torej za-nj ogromna večina nasproti kluboma nemških liberalcev, nemških nacijonalcev in še nekaj drugih „divjakov“. Večja ali manjša, na vsak način pa bi bila za-nj večina.

Ali to ni smelo biti, grof Taaffe ni maral za tako večino in poljski poslanci so potegnili na njegovo stran. Nasledek pa je tega bil predlog dr. Smolka, tisti predlog, ki je na zadnje obveljal v raznih klubih in tudi v drž. zboru. Ali kaj je grof Taaffe s tem dosegel? Nič ali le malo. Tisti govori, ki bi jih bili poslanci imeli pri posvetovanji o načrtu odgovora, o adresi, ne bodo izginili, ampak prej ali slej bomo jih brali pri kaki drugi priložnosti; gotovo je, da nam jih gg. poslanci ne bodo prizanegli. Kar pa je glavno, to vprašanje, na kateri strani da bode večina v drž. zboru, to se ni nikakor odložilo, ampak le preložilo.

Mi stojimo torej še vedno tam, kjer smo stali v začetku tega drž. zbora: nihče še ne zna za večino v njem in vsled tega tudi nihče ne more imeti veliko zaupanja va-nj. Vsakdo pa si lahko prešteje na prste, da tako zborovanje ne velja, ne velja veliko, ako se ne zna,

ali in kaj v njem obvelja. Po eni zadregi pride druga, dobrega pa pač nihče ne upa in ne doseže iz svoje zadrege.

Čast, komur čast!

Izvanredno svečanost so dne 3. majnika t. l. pri sv. Trojici v Halozah obhajali. Starček, ki ga daleč okrog ni enakega, še stoji kot hrast v sredi Haloških bregov, tako da njegova krepka zunanost, kakor tudi znotranje duševne zmožnosti nikakor ne dajo sklepati, da bi omenjenega dne bil dokončal svoje sedemdeseto leto. Ta starček je daleč znani č. g. župnik P. Aleks. Savič. Vse v fari se je že dalje časa pripravljalo, da bi se ta dan prav slovesno obhajal, in vse je bilo vneto za to, da se pokaže ta dan ljubezen in vdanost do tako dolgoletnega dušnega pastirja.

Na predvečer po odzvonjenju „Zdrava Marija“ naznanja mogočen strel slovesnost prihodnjega dne; zdajci zasvira godba, za njo pa nastopi moški pevski zbor in zapoje slavljencu navdušeno podoknico, med tem, ko se po hribih okrog zasvetijo mnogoštevilni kresi.

Na dan slovesnosti ogleduje prihajajoče ljudstvo mogočne iz stolpa in streh plapolajoče zastave, občuduje okinčanje farovža in cerkve. Nad vhodom v farovž je bil v slovenskih barvah napis:

„Pastirja sedemdesetletnega dan's slavimo,
Še mnogo let od Boga jim prosimo.“

Na slavaloku pred cerkvo pa pomenljive besede iz sv. pisma: „Tebe hočem darovati dar hvale in klicati v Gospodovo ime“.

Ob 10. uri se med zvonjenjem, godbo in streljanjem vrsti procesija iz farovža v cerkev. Akoravno je cerkev velika, tokrat je bila premala. Na prižnico stopi vlč. g. Janez Skuhala, dekan iz Ljutomera, netnjak gospoda slavljenca. Ker je rayno Florijanova nedelja, nam č. g. pridigar pokaže najpoprej tega svetnika kot pravega vojščaka Kristusovega; preide potem na našega slavljenca in nam dokaže, da tudi ta je pravi vojščak Kristusov, ker se že toliko let hrabro vojskuje za njegovo vero. Opo-minja farmane, naj bi se posebno danes spominjali na mnogoštevilne dobrote, katere so prejeli od tega svojega dušnega pastirja čez toliko let in naj posebno danes za-nj molijo. Solznate oči poslušalcev so kazale, da srca čutijo pomen ovih besed. Pri veliki sv. maši, katero so slavljencem darovali in pri kateri so stregli sobratje in drugi prijatelji, katerih je od blizu in daleč mnogoštevilno jih prišlo počastit, popevali so pevci jako lepo in točno latinsko mašo od Prohaska. Po sv. maši so se zbrali čestilci v okusno okinčani dvorani, da bi svoja voščila izrekli. To se je vršilo po sledečem vzporedju: 1. Nastopijo tri belo oblečene

deklice, katere izrečejo svoja voščila v imenu šolske mladine domače šole. 2. Gospodi učitelji in 3. Krajni šolski svet. 4. Pevci zapojejo pesem „Ladija“. 5. Tri dečki, kateri čestitajo v imenu šolske mladine od sv. Duha. 6. Občinski predstojniki. Matija Herbec, predstojnik občine Sedlašek, nagovori g. župnika s sledečimi besedami: Velečastiti g. župnik! Zbrani smo tukaj predstojniki vseh občin, da Vam v imenu vseh farmanov k današnjemu slavnemu dnevu izrečemo najboljša voščila. Težavna in trudapolna je zares naša fara v vsakem oziru. Prišli ste še mladi gospod k nam in ste deset let kot kaplan svoje mlade moči žrtvovali trudapolnemu pastirovanju te fare. Malo let potem pa ste postali naš župnik in s tem Vam je bilo naloženo še težavnejše breme. Kot takšni delujete že dvajset let s pravo požrtvovalnostjo in ljubeznijo; in danes Vas vidimo tukaj kot moža, kateri je 30 let svojega življenja daroval nam ubogim Haložanom. Morebiti smo le malo bili hvaležni za ves Vaš trud in Vašo ljubezen, pa verjamate, č. g. župnik, da danes, ko obhajamo veseli dan Vaše sedemdesetletnice, bijejo veselja srca vseh farmanov; danes se s hvaležnim srcem oziramo proti nebesom in hvalimo Boga za veliko milost, da nam je ohranil našega ljubeznjivega in dobrega župnika tako krepkega do današnjega dne; danes pošiljamo mile prošnje do njega, da nam ga še ohrani mnoga leta.

Č. g. župnik! Radi bi se Vam posebno hvaležni skazali in Vam za spomin kaj podarili. Pa kaj hočemo ubogi siromaki Vam podariti? Le malo je, kar zamoremo storiti. Sprejmite pa to malenkost kot dokaz največjega spoštovanja, največje ljubezni in najponižniše udanosti. Ta malenkost, s katero Vam hočemo danes veselje napraviti, je pa ta: vse občine naše fare izvolijo Vas, č. g. župnik, za svojega častnega uda.

V dokaz tega blagovolite sprejeti ovi diplom (izroči se jako okusno izdelan diplom, govornik pa konča): Z željo, da bi večni Bog Vas še ohranil mnoga leta, kličemo v imenu vseh farmanov trikrat gromovito „živio“.

Zdaj je zagrmelo po dvorani, godba zasvira, možnarji pokajo in navdušenje je prišlo do vrhunca, ko še pevci zapojejo navduševalno pesem: „Jaz sem Slovan z dušom, tjealom“.

Pri obedu, pri katerem je predsedoval vlč. g. Matija Modrinjak, prošt iz Ptuja, so se vrstile navdušene napitnice, pevci so društvo z lepimi pesmami nevtrudljivo kratkočasili in le neradi smo se na večer poslavljali. Ali s tem še ni bil konec.

Drugo jutro, t. j. v ponedeljek se zbere vsa šolska mladina. Po sv. maši je šolski vodja g. Šima Šalamun v jedrnatem, mladini, kakor odraslim, v srca segajočem govoru naslikal g.

župnika, kakor prijatelja mladine, dobrega narodnjaka in vrlega domoljuba. Ko se je mladina pogostila s kruhom in vinom, bila je slovesnost končana.

Da je bil č. g. slavljenec do srea ginjen, se lahko razume, ako se pomisli, da so se vse priprave celo na tihem vršile, tako da so vse točke cele svečanosti popolnoma ga iznenadile. Vsi, ki smo navzoči pri tej svečanosti bili, smo se veselili, da smo videli našega slavljenca še tako močnega in krepkega na duhu in na telesu in ne morem drugače, kakor da milega Boga prosimo, naj nam ga kot takšnega še ohrani veliko let.

—k.

Gospodarske stvari.

Nova slov. posojilnica.

Načelstvo posojilnice na Vranskem, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, obstoji iz sledečih gg.: Simon J. Oset, posestnik in trgovec, načelnik, Anton Balon, župnik, Ant. Svetina, c. kr. notar, Franc Govedič, posestnik in trgovec, Karol Schwegner, posestnik in krčmar, Jakob Brinovec, posestnik in krčmar, Anton Kumer, posestnik in župan, Anton Ottenschläger, posestnik in sedlar in Jakob Herič, posestnik in krčmar, odborniki. V nadzorstvu so sledeči gg.: J. Štepic, c. kr. davkar, Matija Sevnik, c. kr. kancelist in Anton Klobučar, umir. načelnik žel. postaje. Imenovana posojilnica prične poslovati v sredo, dne 15. t. m. Redne uradne dneve ima vsko sredo; ako je ta dan praznik, se uraduje prihodnji dan. Hranilne vloge sprejema vsak dan in sicer od vsakega, če tudi ni ud zadruge in jih obrestuje po 5%. Posojila daje samo zadružnikom proti 6½%. Prepričani smo, da je ta novo ustanovljeni, za Vranski okraj velevažni zavod v dobrih rokah in mu želimo prav uspešno delovanje.

Snaga pri živini.

Kedar človek vidi živino, ko se žene na pašo ali pa, kedar se vrača s paše, snažno, gladke kože, razigra mu srce od veselja. Na robe pa se mu godi, če vidi živino polno nesnage, blata; nehoteč se mu obrne oko na pastirja, ki jo žene in se ve, da ga najde v enaki podobi, ali v snažnem, celem oblačilu ali pa v strganem in ki se ga drži le še za silo. Kakor živina, tako pastir in kakor pastir, tako tudi — gospodar.

V tem se sicer pri nas vzboljšuje od leta do leta, vendar pa še ne povsod in zadnje opazuje se najbolj pri hišah, v katerih človek težko, če najde kacih bukev, ne dobi pa slov. lista pred oči, ko bi ga z lučjo iskal in to o belem dnevu. V tacih hišah živi pač vse tako v dan

naprej, bodi dobro ali slabo, kakor se je živelo v njih od nekedaj. Ali kako dolgo bode še jim to mogoče?

Naše dni tirja se od kmetovalca veliko, plačil ima brez konca; ako ne skrbi za to, da si pridobi tudi dohodkov, večjih, kakor jih je bilo doslej pri hiši, ne bode mu za dalje časa mogoče shajati. No, kedar ne zmaga več on, njegova rodbina stroškov, tedaj pa preide njegovo zemljišče, njegov rodni dom, v roke drugih ljudi. To je sicer resnica, ali vendar nam dene žal za-nj, za njegovo rodbino. Ko bi še v pravem času hotel prepoznati, da mu je treba drugače, bolje ravnati s tem, kar še doslej hiša premore, mogoče, da se še reši. Ali k temu je treba trdne volje.

Dobro; pri živini naj začne; njej naj lepo streže, jo snaži in že v 14 dnevih bode mu več vredna. Ali kdo bi tudi ne stregel rad živini! Hasek ima od nje na vse strani, bolje in več mleka, lepšo vzrast, lažje delo, večjo ceno in kar je tudi nekaj vredno, vsakdan večje veselje na njej.

Lani so delali na neki graščini skušnje gledé na snago pri živini. Živina, ki je bila vajena snage, hitro je shudila v nesnagi in na robe. Ena krava je bila prej vsak dan po dvekrat pod štrigljem, sedaj pa so to opustili skozi 14 dni in kaj je bil nasledek? Za 11 litrov je dala manj mleka, kakor poprej v istem času, pa še to je bilo manj vredno. Sicer se ji je bilo postreglo, kakor prej, samo zato, ker je niso česali, je že izgubila toliko mleka.

Sviné, če se drži v snagi, debeli se hitreje, kakor pa, če se mu ne gleda veliko na snago, celo kokoš rajši nese, če sedi na snažnih gredah in v zdravem zraku. Tedaj glejmo na snago povsod, najbolj pa še v hlevih naših.

Sejmovi. Dne 14. maja v Artičah in na Bregu v Ptujih. Dne 16. maja v Šentilji v slov. gor., v Podsredi, v Vojniku, na Bizeljskem in v Pilštanji. Dne 19. maja na Ptujski gori.

Dopisi.

Iz Laškega okraja. (Naše spanje. Rodoljubi slov., pozor!) Vem, da mislite, g. urednik, da smo tukaj že za večno zaspali. V tem bi Vam tudi jaz pritrđil, saj čisto porredkoma se kateri kedaj oglasi v Vašem listu. Zares žalostno za nas, da smo tako zaspani v narodnih rečéh pri tem, ko drugod krepko stopajo na dan rodoljubi iz raznih stanov. Povsodi se ustanavljajo razna slovenska društva, kakor: politična, bralna, pevska, tudi čitalnice in v obče koristne podružnice sv. Cirila in Metoda; le v našem okraji vse spi, kakor jež v zimskem času. Sedaj pa mislim, da je že dovolje našega spanja, treba nam bode drugače

ukreniti, da se čisto ne zgubimo in ne zaostanemo za drugimi. Zato pa kličemo danes vsem rodoljubom našega okraja: vzdramite se, postavite se na čelo našega zatiranega, a poštenega kmetskega ljudstva! Nikar se ne strašite truda, katerega bi imeli s tem, ko bi ljudstvo dramili in poučevali. Kadar zapusti naše nasprotnike enkrat naše kmetsko ljudstvo, tedaj se jim bode godilo, kakor ribi na suhem. V tem pa se nam že mudi, kajti čas hiti; kar sedaj zamudimo, to je zgubljeno, ali se pa težko nadomesti. Ustanovimo si katero izmed imenovanih društev; mislim pa, da bi za kmetsko ljudstvo „bralno društvo“ bilo najprimernejše. Tudi pevskega društva bi ne smelo manjkati, a tudi podružnico šolske družbe sv. Cirila in Metoda bilo bi dobro ustanoviti za obrambo proti pogubonosnemu „žrelu šulvereinskega zmaja“. Vas č. g. duhovnike prosim v imenu našega ljudstva: povzdignite svoj glas, pomagajte nam k zavednosti in spoznanju; upam, da vaš glas ne bode glas vpijočega v puščavi, ampak naše do sedaj še pošteno ljudstvo bode vas ubogalo. S tem bodete pa tudi zaprli pot liberalnemu brezverstvu in njega posledicam. Zberite se vi moške iz vsacega stanú, ki vam je mar za slovensko stvar; odkrivajte hudobne nakane naših nasprotnikov, razodenite ljudstvu, da ni ono ustvarjeno samo za to, da hlapčuje tuju, temveč da kot svoboden narod vživa z drugimi narodi v Avstriji enake pravice. Omahljivcem in mlačnežem pa rečem z besedami pokojnega rodoljubnega dekana Antona Žuža, govornice pri nekej priložnosti: „Le sebičnež more biti nemškutar“. Zaradi tega proč z omahljivostjo in gnjusobno mlačnostjo; kajti omahljivec in mlačnež sta, bodi si v verskih, ali narodnih rečéh, gnjusoba. Onim v trgu pa, ki hlepé le po našem denarju, nas samih pa ne spoštujejo, njim rečem lahko: če se ne poboljšajo ter z nami ne zedinijo, tedaj zapusti pa jih tudi kmečko ljudstvo, saj še je dosti narodnih mesarjev, usnarjev, gostilničarjev in drugih obrtnikov med Slovenci. Nje povabi tedaj, naj se med nami nastanijo. S „fortšritlerji“ pa ustavimo prijateljstvo. Kdor nima za nas srca, zaveden Slovenec ga ne pozna! Toraj še enkrat, rodoljubi slovenski, pozor!

Od sv. Križa pri Slatini. (Iz preteklih dni.) [Konec.] Hočem vam povedati še eden slučaj, kateri mi pride posebno prav in to je šola za nosilce ranjencev. Vojaški zdravnik, gospod dr. R. je pravičen mož vsakemu in njemu so še posebno slovenski vojaki priljubljeni bili, kajti to je pokazal s tem, da se je z vsakim vojakom rad po slovensko razgovarjal, a posebno še, kar se tiče šole. Razlagal in podučeval je namreč vse le v slovenskem jeziku, a to ne samo površno, ampak vsako še tako majhno stvarico razložiti je hotel na

tanko v pravem slovenskem pomenu. Ako ni vedel kakšni stvari pravega slovenskega pomena, popraševal in preiskaval je tako dolgo, da je pravi pomen našel. Tako je tudi mene večkrat popraševal o raznih imenih človeških udov in kosti. Več vprašanj sem mu sicer rešil že sam iz svoje domišljije, a kedar mi ta sreča ni bila mila, pokregal me je do dobrega, rekoč: „Vsaki zavedni človek mora znati v svojem maternem jeziku vsaj poglavitnejše dele od trupla“. Ali kako bodem vedel, da se eden del od hrbtišča po nemški „Wirbel“, vrtence imenuje, ker se pa slovenskega naravoslovja nisem nikoli učil! — Naj nam dajo srednje in višje šole slovenske, tedaj bodemo pa vedeli hitro, da se eden del od hrbtnice ali hrbtišča, po nemško „Wirbel“ imenovan, vrtence imenuje. Več truda sem imel, predno sem izvedel več enakih izrazov v pravem slovenskem pomenu. Toraj bi mi tudi nekdanj pri vojaki dobro bilo, ko bi bil v tem času, kar sem šolo obiskoval, se slovenskih izrazov naučil. Omeniti tudi moram, kako spoštujejo in čislajo celo nemški častniki lepo slovensko petje. Ker pošteno slovensko petje blaži srce in človeka, ako je še tako upehan od vročine in dolgega težkega pota spet k novi srečnosti in veselju obudi, je posebno želeti, da bi se fanti že v mladosti vadili in urili v poštenem, slovenskem petji. Ako zna fant lepe slovenske pesmi prepevati, ga tudi pri vojaki radi imajo. Opominjam Vas toraj, mladi fanti, ker boste tudi vi enkrat morali dasti cesarju, kar je cesarjevega, namreč odločeni čas se v njegovo najvišjo službo vdati; vadite se sedaj, ko imate časa dovolj v poštem slovenskem petji, boste enkrat spoznali, kako da Vam je prav prišlo, zraven družega tudi to. Za geslo naj Vam bodo one 4 zadnje vrstice pesmi „Slovanska pesem“, ki se glasijo:

Doži pesen, brate družji,
Domovini vsak naj služi,
Kogar tvoja moč budi,
Oj, slovanska pesem ti!

Strmški.

Iz Brežic. (Zagrizenost) Pred kratkim podal je nek dopisnik iz Brežic v „Slovenskem Narodu“, kakor tudi oni v Vašem cenjenem listu, nekoliko podrobnosti gledé na narodne stanje tukajšnjega okraja; in med drugimi je imenoval nekoliko slovenskemu razvoju zaroteni sovražnikov, ki nosijo zvonec Brežiške Germanije ter baš mislijo, da so postavljeni v varstvo obstanka umirajočega nemčurstva. Te pa vodi poljski načelnik, in je njemu nekoč hripava celjska „Vahtarica“ povodom izvolitve Foreggerja v državni zbor jako laskavo pohvalo izrekla. Toda oba dopisnika sta bila prezrla obširnejše omeniti jako zanimivi sprevod ali bakljado, in ona vendar zasluži priti v javnost, kajti prirejena je bila tota bakljada v čast načelniku okrajnega zastopa Brežiškega

baš za velike zasluge njegove malobrižnosti; ter ob enem praznovanje zmage povodom volitev velikoposestnikov v okrajni zastop, pridobljene seyeda v potu obraza po raznovrstnih nepravilnostih. In ti potem niso mogli čakati primerne časa za vredno obhajanje, marveč morali so dati duška svojim veselja prenapoljenim srcem in opitim želodcem v jako nevgodnem vremenu. Na predvečer praznika Marijnega oznanjenja in resnobni čas velikega tedna je bilo, ko se že sploh povsodi opustijo in celo prepovejo enake norije, ali ti so spravili celo drhal vsakovrstnih kričačev, med koje so se uvrstili „bombenfest“ volilci in mnogo prvakov umirajočega „rajha“, ki so splošno jako navdušeni brez konca in kraja kričali „Hoch“. Malo, pa se je bilo bati, da jih res skupno prestavi božja previdnost iz slovenske zemlje v njih zaželeno domovje. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz seje drž. zbornice z dne 11. maja se poroča, da je bilo več predlogov izročeni dotičnim odsekom, tako predlog, naj se prenaredi postava o trgovskih konkursih, ker ona ne kaznuje dovolj ostro „goljufnih krid“. — Včeraj je bila zadnja seja v drž. zboru pred binkoštni in na vrsti so bili istotako manjši predlogi posameznih poslancev. Tacih predlogov stavi se v tej dobi veliko, toda zna se že naprej o njih, da ne bode iz njih postave, vsaj ne iz njih večine. — V Pragi odpre dnes nadvojvoda Karol Ludvik deželno razstavo in poda so tje tudi več ministrov in pravi se, da je razstava velika in lepo znamenje za bogastvo českih obrtnikov. — Na srednjem Štajarji je Mura napravila veliko škodo in je v resnici treba, da se ji struga vravna. Dežela je sicer že veliko denarja za to izdala, ali kakor je podoba, bode še nam globlje seči v žep, predno se delo dogotovi. — Slov. politično društvo „Straža“ je izdalo posebno knjižico „o šolah na Koroškem“ in priporoča v njej slov. občinam, naj se obrnejo do c. kr. ministerstva s prošnjo, naj vlada odpravi žalostne razmere, ki so v ljudskih šolah po slov. krajih. Dež. šolski svet tega noče storiti, naj torej vlada sama seže vmes! — V Velikovci odprejo na binkoštni ponedeljek slov. posojilnico; ona že zdaj bode nemškutarjem v oči, kaj še tle bode, ko jim iztrga slov. kmete iz njih krempļev! — Mestni zastop v Ljubljani se hvali, da dobro gospodari; dolga ni treba mestu delati, da si potrosi vsako leto za nove naprave čer 200.000 fl. Kaj tacega človek rad bere, kajti pri vseh občinah se ne gospodari tako srečno! — Na Krškem polji so v zadnjem meseci odkopali 50 rimskih grobov in našli so v njih več znamenitih starin. — Drž. poslanec

za Gorico, grof Coronini predlaga v drž. zboru, naj se napravi posebna sodnija za razne volitve, zoper katere se ugovarja. Nam se ne vidi, da je za to posebne sodnije treba, posebno še zato ne, ker bi bila draga. — Da želé Italijani v Trstu c. kr. vseučilišče, se ve, da laško, to je znano, doslej pa je to še pač le želja in nič ne škoduje, če še ostane tudi naprej tako. — V Dalmaciji se širi razpór med hrvaškim in srbskim ljudstvom, najbolj zato, kar je hrvaško katoliške, srbsko pa pravoslavne vere; se ve, da ne manjka na obeh stranéh hujskačev. — Hrv. sabor snide se dne 21. maja v Zagrebu in dobi v posvetovanje nagodbo gledé na zemljiščno odvezo. Če obvelja ta nagodba, potem izgubi hrv. dežela 3 milj. in jih ji vzame madjarska vlada, da-si nima do njih pravice. — Veliko se govori o samomoru B. Grünwalda, ogerskega drž. poslanca, iskal je drž. službo, pa je ni dobil in to mu je neki zmedlo možjane. Bog se ga usmili!

Vunanje države. Verno katol. ljudstvo si je bilo v strahu, da bode trpelo zdravje sv. očeta Leona XIII. vsled strahú, ki ga je napravilo v mestu razrušenje smodniške tovarne blizo cerkve sv. Pavla; toda hvala Bogu, sv. oče so po polnem zdravi. — Po vsej Italiji se toži ljudstvo, da mu manjka zaslužka, 4 do 5 milj. delalcev si išče dela, pa ga ne najde, ali le za pičlo plačilo. Zares zedinjena Italija nima sreče! — Prejšnji „vsemogoči minister“ Crispi je zbolel in je potegnil iz Rima v Napoli. — V francoskem mestu Bezanon zboruje „velika loža“ t. j. društvo freimaurerjev in kujejo načrte, kako da zatrejo najhitreje kat. cerkev v republiki. Zastónj! Katol. cerkev stoji na trdi skali, in tudi v srei francoskega ljudstva. — Znani general Boulanger hoče se vrniti na Francosko, ali brž, ko stopi na francoska tla, seže žendar po njem ter ga vtakne v luknjo, kajti pred dvema letoma so ga obsodili na več let v ječo. — V Angliji se kaže, da pridejo liberalci po novih volitvah do vlade. Angleški liberalci pa niso to, kar so pri nas liberalci, ampak oni so katol. cerkvi prijazni in izlasti še Ircem. Na čelu teh liberalcev je lord Gladstone, mož plemenitega srca. — Nemški cesar Viljem II. je še mlad in jako rad govori; s tem pa si brž dela več škode, kakor pa koristi, kajti ljudje preobračajo radi njegove besede. Tako se godi njegovim besedam v Düsseldorfu: „V moji deželi je le eden gospodar in ta sam jaz!“ Ta beseda velja neki zoper Bismarcka. — Ruska država je hotela nekaj milj. na posodo, ali Rothschild v Londonu je terjal za to, naj ruska vlada ne požene judov iz dežele. Car pa je na to rekel, da ne potrebuje — posojila. Judje po takem morajo iz dežele, ako niso že ruski državljani. Tacih pa ne bode veliko; če jih le mi kje ne dobimo! —

Srbska kraljica Natalija je odrekla želji vlade, naj se preseli iz Belega grada ter hoče torej ostati še dalje blizo svojega sina, kralja Aleksandra. — Turški sultan je privolil v to, da smejo ruske ladije memo Carigrada v Črno morje. Nekaj časa pa se je branil tacih ladij, češ, da so mu one nevarne. — Na otoku Krf, ki je v grški oblasti, se godi judom hudó, ker jih drugo ljudstvo ne pusti iz hiš. Med judi je vsled tega veliko straha in trpijo že glad. — Iz Afrike prihaja čemdalje hujih poročil o italijanskih vojaki; po teh bi se jako ostudno obnašali v Masavi, vendar pa upamo, da ni vse resnično, kar se pravi o njih, izlasti o častnikih. — V Ameriki je malo ptičevpecev in zato jih dobijo sedaj od nas, iz Evrope; vrabljev pa je ondi že preveč. Pred par desetletji še so le tje prišli, sedaj so jim pa že v nadlego.

Za poduk in kratek čas.

Turki v Podravji leta 1532.

Napisal J. Sattler.

(Dalje.)

Med tem se je glavna vojska razlila, kakor grozna povodenj, čez Plač in Šentilj v Slovenske Gorice. Bliskoma se je glas raznesel po vsej pokrajini, da se Turek bliža.

Da bi prebivalstvo bilo kolikor, toliko pripravljeno na razbojniški pohod kletega sovražnika, izdal je deželni glavar Ungnad nastopni ukaz:

„V turške sili naj spravi slednji ženo, otroke, živež in druge take reči, katerih ne potrebuje neobhodno doma, v mesta in gradove. Z živino in drugim imetjem naj beže v varne kraje, kadar bodo čuli strel in videli kresove na doli imenovanih mestih. Ljudje na kmetih naj poderó strehe s hiš, naj odpeljejo živež, da ne bode požar toliko škodoval. Za streljanje in zažiganje kresov so določeni nastopni kraji: Borel, Rogačka gora, Štatenberg, sv. Martin na Pohorju, Ptuj, Vurberg in Maribor.

Ako počita na teh krajih dva strela, kaže to, da se sovražnik bliža; trije strelji pomenjajo, da je sovražnik že zelo blizu; če počí četrtnkrat, znači to, da naj hiti vsak graščak z oroženim konjem v Maribor; ako pa počí petič in se kres zažge, mora vsakdo, ki je sposoben za vojaka, iti v Bistrico.“

To je bil nekak telegraf.

Bežal je torej, kdorkoli je mogel; ali v Slovenskih Goricah, še bolj pa na Ptujskem polji, je bilo težko se kam skriti pred divjimi tropami. Lažje so ljudje oteli sebe, živino in drugo imetje ob vznožji Pohorja in goratega Kozjaka. Okoličani Mariborski so zvečine pobegnili v mesto; celo Kamniški župnik je ubežal

tja. Preplašeno je tekalo vse. Groza in strah sta spreletela slednjemu srce; toda največje gorje zadelo je one, ki niso nikamor bežati mogli. Turki so besneli požigajoč, razdejavajoč in moreč. Obupni krik ubežnih in ujetih se je razlegal do neba. Sloveuske Gorice je pokrival gost dim gorečih cerkev in hiš, da je zaslanjal solčno svetlobo; noč so pa razsvetljevali neštetilni požari po gričih in dolih. Od hiš in cerkev ni ostalo drugega, nego grozno pogorišče, s katerega se je valil dim smrdeč.

Turki so upelili in opustošili Šentilj, Jarenino in sv. Jakopa. V Jarenini ima jeden zvon take napis: „Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango; 1532 Turcus devastavit Stiriam;“ to je slovenski: „Žive zovem, za pokojniki jokam, strelo lomim; leta 1532 je Turčin opustošil Štajersko deželo“. Zatorej je tri leta poznej lavantiski škof Renner znova posvečeval vse omenjene cerkve in blagoslavljal pokopališča, ker so jih Turki oskrunili bili.

Najhuje se je pa menda godilo Svičinjanom. Dne 14. septembra so se Turki pripodili tudi v to tiho in skrito dolinico. Prebivalci so bežali v tamošnji grad in ga krepko branili; vendar so jih divjaki premagali še tistega dne, grad zažgali, ljudi pa posekali. Kar kupoma je ležalo ubitih; trebalo je več vozov, da so mrtvece odpeljali.

Z velikim trudom in naporom so Turki spravili vozé in topove čez Pesniško dolino, ki je bila vsled vednega deževja podobna jezeru. Prve čete so že dne 14. pridrvile pred Maribor in ga naskočile, da bi si osvojile Dravski most. Dne 16. je glavna vojska došla po mnogih težavah čez hribe, ki se raztezajo od sv. Vrbanca do Leitersberga. Maribor je bil precej dobro utrjen z okopi, zidom in močnimi stolpi. Meščanje in kmetje so složno branili mesto. Poveljnik jim je bil Slovenec Žiga Višnjevski. Mariborčani še tedaj niso poznali narodne nestrpnosti. In kako bi tudi? Saj še Hammer-Ambossov ni bilo; pač pa so najodličnejši branitelji mesta bili Slovenci, med katerimi nahajamo nastopna imena: Remenič, Gladež, Vojha, Hauptmanič, Valih, Jamnik, Toplak, Senekovič, Trajbič, Pivec, Rožman, Čamperl, Tarč, Vitez, Vacič, Kopic. Da je bilo mesto izvečine slovensko, o tem nam svedoči tudi ulica, ki se je zvala „slovenska“. Še le v najnovejši dobi je moralo izginiti to grozno ime, morda v zahvalo, da so Slovenci nekdam svojo kri prelivali za Mariborske meščane.

(Dalje prih.)

Smešnica 20. „Lenoba!“, zadere se oče nad sinom, „lenoba, kedaj je že solnce na nebu, a ti še ležiš!“ „Hm“, odvrne sin stezaje se po ležišču, „sem-li jaz kriv, da solnce prej ustane, kakor jaz?“

Fr. Kr.

Razne stvari.

(Mil. knezoškof.) Dnes jutro so počastili mil. knezoškof kn. šk. dijaško semenišče ter so po jako prisrčnem, spodbudnem nagovoru podelili dijakom zakrament sv. Rešnjega telesa in blagoslov sv. Očeta.

(Veliko posestvo.) Na Českem ima knez Ad. Schwarzenberg 202.600 ha. zemljišča, knez Ivan Liechtenstein 180.000 ha., nadvojvoda Albreht 119.268 ha. in Nj. veličanstvo cesar Franc Jožef 79.300 ha. Hektar meri nekaj več, kakor poldrugi oral, namreč 1.74 in torej si vsako lahko izračuni, kolika so ona posestva.

(Naznanilo.) Dne 10. t. m. poročal nam je g. dr. Dečko o svojem delovanju v deželnem zboru in zaradi tega je bilo osnovanje „Bralnega društva“ v Cezanjevcih preklicano. Vrši se pa to zborovanje dne 24. t. m. z istim redom ob 4. uri popoldne v šolskem poslopju in to nepreklicljivo. Odbor.

(Uradniške spremembe.) Gg. c. kr. okrajni komisarji pridejo: Ivan Supančič pl. Haberkorn v Brežice, Fr. Bouvard pl. Chatelet na Ptuj, dr. Henrik pl. Cron v Maribor, Al. pl. Kriehuber v Celje. Namestnijski konceptni praktikantje: M. Papež na Ptuj, H. vit. Rainer v Brežice in Leon baron Lazarini v Ljutomer.

(Izpreobrnitev.) Na binkoštno nedeljo vzprejme vlč. P. Kalist, guardijan pri oo. frančiškanih v Mariboru, dva mladeniča v sv. kat. cerkev in sicer Emila in Tomaža Viher. Prvi je star 20, drugi pa 14 let, oba sta doslej lutrovske vere. — Na binkoštni ponedeljek pa prestopi ravno tam h kat. veri judinja Roza Hochstädter.

(Župan) v Studencih zunaj Maribora, g. Jože Petz, je v petek, dne 15. maja skleknul na ulici v Mariboru ter je za pol ure umrl, ne da bi se bil še kaj zavedel.

(„Kruļjevka“.) Davek, kateri se pobéra od tistih mladeničev, ki niso za vojaštvo, nese državi na leto 1½ milijona. Leta 1889 pa je te „kruļjevke“ ostalo za 200.000 gld. na dolgu.

(Neprevidnost.) Na Dunaji je nekega mizarja zadušilo na čudni način. Mož si je dal zob izdreti, potem pa je najbrž tobak žvekal, ko še mu rana ni bila zacelila. Zato se mu je gnojiti začelo v ustih in čez malo dni ga je zadušilo. Grda navada to žvekanje tobaka in kakor se razvidi, lahko, da je celo nevarna.

(Umoril) je dne 8. maja na cesti pred Slov. Bistrico nekdo zasebnika Jurija Kmetiča. Na sumu je nek laški delavec Karol Martini in so tega že tudi zaprli.

(Samomor.) V Celji se je v torek' dne 12. maja ustrelil J. Jellenz ml., krčmar in ud mestnega zastopa. Zguba 3000 gld. mu je neki potisnila revolver v roko.

(Živinoreja.) V Mariboru bode pregledovanje bikov na malem vadišči dne 19. maja ob 8. uri dopoludne in sicer za bližnje občine, popoldne pa ob 2. uri pred hišo g. Flucherja v Dobrenji za občine iz slov. gor. Isto tako dne 21. maja pri M. Magdalen v Mariboru ob 8. uri dopoludne in potlej v Slivnici ob 2. uri popoldne.

(Stari posli.) Ces. kr. kmetijska družba v Gradci je razdelila darila pridnim in zvestim poslom. Na slov. Štajarji prejela sta po 15 fl. Jan. Detiček, 45 let hlapec v Konjicah in Pavel Lešnik, 41 let hlapec na graščini na Pohorji. Darilo 10 fl. pa so prejeli Jurij Meskič, 38 let viničar v Št. Jakobu v slov. gor., M. Božnik, 37 let viničar pri Senekoviči, Jakob Trnovšek, 36 let hlapec pri V. Kosemu pri sv. Marku blizo Trbovelj in Lena Gorlič, 36 let viničarica pri Fr. Purgaji v Leitersbergu zunaj Maribora.

(Stisnila) sta železniška voza na koldvoru v Mariboru zadnji ponedeljek prsi delavca A. Markoviča in je nesrečnež kmalu umrl.

(Tatvina.) V noči 7. maja so tatje vdrli pri nadučitelji v Št. Lovrenci na kor. žel. v hram ter so mu odnesli živeža, žlic in oblačila za 80 gld. Sumi se, da tatje niso dalnji.

(Mesto Celje) ima nov obč. zastop. Volitve so imeli dne 27., 28. in 29. aprila in se jih Slovenci niso vdeležili. Lahko se zna, da sedijo v zastopi sami pragermani n. pr. Rakuš, Korošec itd.

(Huda ura.) Dne 5. maja je grmelo in bliskalo po Dravski dolini, da je bila groza. Najprijetniši spomladanski mesec pričel je z nesrečo. Na Šentdanijskem hribu, s podružnico tega imena, ki spada v Trbojnjsko župnijo, je blisk zapalil ob 1½11 uri dopoldne kmetovalcu Jožefu Dulerju hlev, škedenj in kovačnico do čistega.

(Ploha) je bila v ponedeljek, dne 5. majnika tudi v gornji Savinjski dolini. Pri tem so se splašili konji Petra Strmčnika, posestnika iz Bočne pri Gornjem gradu in se je voz prevrnil na voznika, da je bil pri prič mrtev.

(Nesreča.) V torek, dne 5. t. m. zvečer okoli 9 ure je blizu Oplotnice na kovačevem vrhu, posestvo Črešnerju pogorelo. Bila je strela udarila v poslopje. Ravno v tem času je blizu Rogaca pri nekem kmetu treščilo, da je pogorel.

(Toča.) V soboto 2. t. m. je toča potolkla pri Dobji in ta ne-pridi-prav je potolkla na dan 7. t. m. na Hotunjem popolnoma, tako da še cvet na drevesu ni ostal. Segla je do železnice pri Ponikvi. Te nesreče so zgodne, kaj še bo skozi leto!

(Nevihta.) Dne 8. maja popoldne je bila pri sv. Vrbanu nad Ptujem velika nevihta, ter je v hipu nastala velika povodenj, koja je dosti škode napravila. Večim posestnikom je zemljo iz njiv z nasajenim siljem vred odneslo.

(Dunaj) šteje sedaj 1,364 548 prebivalcev, vrhu tega pa še je v mestu 22.000 vojakov. Katoliške vere jih je 1,195.167, lutrovske 41.943 in judov je 118.495.

(Strela) je vdarila dne 8. maja v hram Franca Reš na Ojstrovcu župnije sv. Vrbana nad Ptujem; hrama sicer ni užgala, škode pa je veliko napravila Matiji Kolarič v Vintarovich; ta je imel štiri junce in enega konja pri Reševem hramu privezana. Od teh je ubila strela dva junca in konja, škode ima 300 fl.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Jož. Dekort, kaplan v Brežicah, pride za kaplana k sv. Juriju na Taboru in na njegovo mesto gre č. g. Fr. Mesiček, kaplan v Šmartnem pri Saleku. Kaplanija v Šmartnu ostane prazna.

Loterijne številke:

Gradec 9. maja 1891	53, 46, 77, 8, 64
Dunaj " "	55, 89, 14, 38, 30

Na znanje očesnim bolnikom!

Dr. Otto Mayr, specialista za očesne bolezni iz Gradca, naznanja, da pride v torek 19. majnika v Maribor in da bode nekatere dni v gostilni „Erzherzog Johann“ v sobi št. 12 v prvem nadstropju od 9. ure zjutraj do 5. ure zvečer za očesne bolnike ordiniral.

Inteligentni možje,

ki živé stalno na kmetih in uživajo spoštovanje svojih sosedov, morejo dobiti

dela, ki bode trajalo dva meseca,

in dajalo obilno zaslužka. Ponudbe pošiljajo naj se v zaprtih pismih z nadpisom „dvome-sečno delo“ upravnistvu tega lista. 1-2

Službo ekonoma, opravnika ali majerja išče izšolanec vinnorejske, sadjarske in kmetijske šole, z dveletno prakso in najizvrstnejšimi spričevali. Podpisani je 23 let star, ter slovenskega jezika zmožen.

Blagovoljne ponudbe naj se pošiljajo na **Fran Kepa, Črni potok** pošta Šmartno pri Litiji. Kranjsko. 1-3

Oljnate firnis-barve,

s katerimi lahko vsak sam barva, vsakovrstne suhe barve, firnis, kopalni loš, loš za tla z barvo in brez nje, linoleum, email, voščeni loš za tla, vosek za trda tla, vsakovrstne čopiče, kitače, kakor vse v to stroko spadajoče reči priporoča po najnižjih cenah

H. Billerbeck, 2 4

zaloga barv, gosposke ulice v Mariboru.

Franc Dolenc

v Mariboru

v Graškem predmestju, Tegetthoff-ove ulice št. 21.

Velečastiti duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu priporočam svojo, s popolnoma novim in modnim, suknenim, platnenim, volnatim za ženske obleke, in kurentnim blagom, dobro založeno trgovino in zagotavljam vsacemu najcenejšo in pošteno postrežbo.

K obiskovanju uljudno vabim ter se priporočam z odličnim spoštovanjem

2-6 **Franc Dolenc.**

Za mesarje!

V mestu Ormožu na slovenskem Štajarji se daje edina večja mesarija v najem, ki ima pri roki ledenico, klavnico in prostorne hleve za živino — vse v najboljšem stanu — pod celo ugodnimi pogoji. — Lastnik je tudi pod enako dobrimi pogoji pri volji, hram, kjer je mesnica, ledenica, klavnica itd. prodati.

Natančneje pojasnila daje

Andraš Pravdič,
mestjan in mesar v Ormoži.

Zaloga mizarskega in opravskega pohištva

Konrada Wölflinga

Gosposke ulice št. 28 **Maribor** Gosposke ulice št. 28
priporoča bogato asortirano zalogo

žleбенega in narezanega pohištva za spalnice, postrežnih miz, miz za salone, pisarnih in npravnih miz,

kakor tudi raznih

tapetovanih garnitur za salone, divanov, balzakov, otoman, sof, kanapejev, naslanjačev, posteljnih vložkov in žimnic.

Tudi vsakovrstnih ptujedeželskih in domačih

zrcal in podob

vsake sorte s čednim okvirjem, pozlačenim in črnim, kurnis in roset

 po najnižji ceni.

Na zahtevanje razpošiljajo se ilustrovani ceniki brezplačno in franko. 12—20